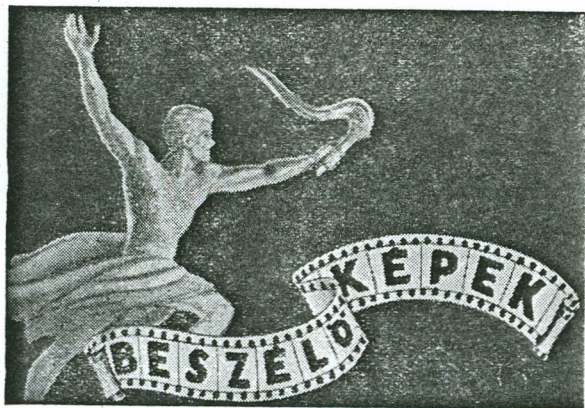

223756

Sz. sorozat 29. szám

Hogyan védekezünk a tudóvész ellen

A NÉPMŰVELÉSI MINISZTERIUM MEGBÍZÁSABÓL
KIADJA
A MAGYAR FOTÓ DIA OSZTÁLYA
BUDAPEST, 1951

TUDNIVALÓK

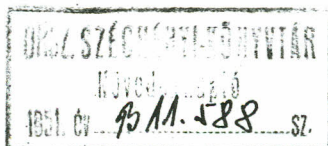
A BESZÉLŐ KÉPEK előadásszövegeit és filmdiasorozatait az illetékes megyei tanács népművelési alosztálya díjtalanul kölcsönzi. Az oda szállítás költségei a kölcsönző hivatalt, a visszaszállítási költségei a kölcsönvevőt terhelik. Közérdek, hogy a szövegekönyveket és a filmdiasorozatokat felhasználásuk után azonnal visszaküldjük a Megyei Tanács Népművelési Alosztály címére. A kölcsönzött előadásszövegekért, a diasorozatokért a kölcsönvevő hivatal anyagi felelősséggel tartozik. A szöveget változtatni (áthúzni, stb.) nem szabad. Különösen kíméljük a filmdiasorozatokat a karcolástól.

A vetítettképes előadásokkal kapcsolatos tapasztalatok, indítványok és észrevételek közlését a Magyar Fotó Dia-osztálya (Landler Jenő-utca 28.), bárkitől köszönettel veszi.

Az 1949., 1950., 1951. oktatási évadban megjelent vetítettképes előadásszövegek és filmdiasorozatok címjegyzéke a füzet borítólapjának hátsó oldalán található.

223756

Felelős kiadó: Csongrádi István

2659. — Merkantil-nyomda, Budapest. Fel: vez.: Várna Gergely.

HOGYAN VÉDEKEZÜNK A TÜDŐVÉSZ ELLEN

1. Ilyen egészségtelen, nedvesfalu tömeglakásokba kényszerítette a dolgozók nagy részét a népellenes Horthy-rendszer.
2. Így laktak a dolgozók Magyarországon. Az egészségtelen lakás, rossz táplálkozás következtében legyengült szervezet, valóságos melegágya volt a tüdővésznek. Népi demokráciánknak súlyos örökséggei kellett megküzdnie. Magyarországon a tüdővész „népbetegség” volt, amely az utóbbi 50 évben több, mint egymillió embert pusztított el.
4. A tüdőbaj egyik legfőbb terjesztője a beteg ember köhögése. A beteg ember köhögésével számtalan, apró, szabad szemmel nem látható nyálcsepp kerül a levegőbe. Egy ilyen nyálcseppben többmillió gümőkórbacillus van. A levegőben kavargó nyálcseppekkel együtt lélegzi be az egészséges ember a gümőkórbacillust. Ezért a köhögő, vagy tüsszentő ember feltétlenül tartsa zsebkendőjét a szája elé!
5. A tüdőbeteg köpete is megfertőzheti az egészséges embert. Köpni csak köpöcsészébe szabad! A köpöcsészét naponta tisztítsuk és minden esetben félig töltsük meg meszes vízzel. A meszes vízben a bacillusok elpusztulnak.
6. A gyermeket szájon csókolni, helytelen és káros, mert igen könnyen megfertőzheti az érzékeny gyermeket.
7. Munkahelyen közös edényből, illetve kannából való ivás is terjesztheti a betegséget. Mint láthatjuk: a tüdőbaj terjedésének igen sok formája lehetséges. A betegség elleni védekezésnek egyik fontos előfeltétele a tisztaság és az egészségügyi rendszabályok betartása.
8. A tüdővész kórokozója a gümőkórbacillus. Latin nevén tuberkulózisnak, vagy tbc.-bacillusnak nevezzük. A pálcikaszerű gümőkórbacillus szabad szemmel nem látható. Ha ez a bacillus bekerül a szervezetbe és a szervezet nem tud megbirkózni vele, az ember súlyosan megbetegszik. A felső kör alakú képen egy tüdőbajos nyálcseppjét látjuk mikroszkóppal felnagyítva. A pálcikaalakú bacillus egyikét nyíllal jelöltük. Az alsó képen magát a tbc.-bacillust látjuk, sok tízezres nagyításban.

9. Ilyen az egészséges tüdő. Az ép tüdő felületén a mellhártya síma, fénylő, tükröző. A mellhártyán áttűnik a tüdőlebenykék rajzolata, ahol a vér átszellőztetése történik. Ezen kis lebenyekhez vezetnek a képen látható hörgők, melyek faágszerűen szerteágaznak. Végződésüknél vannak a tüdőhólyagocskák, melyek a lebenyekben helyezkednek el.
10. Ezzel szemben a tbc-s tüdő felületén a mellhártya egyenlőtlenül vérbő, megvastagodott. Helyenként a megvastagodott részek szétestek és ezek a szétesett részek a hörgőkön keresztül eltávoztak, így jött létre a kaverna. Ha a beteg tüdőt nem gyógyítják, a tüdő egyre jobban szétroncsolódik és a tüdővésztes ember elpusztul.
11. Levertség, fáradtság, étvágytalanság gyakran a lappangva, alattomosan meginduló gümőkóros folyamat egyik tünete.
12. A betegnek hőemelkedése van, köhög, éjjel izzad, mellkasi szúrásokról panaszkodik. Ezeket a tüneteket igen könnyű a meghűlés tüneteivel összetéveszteni. Így a beteg, gyakran elkésve, súlyos állapotban megy csak az orvoshoz, mikor a betegség gyógyítása már sokkal nehezebb.
13. Vetített szöveg.
Jegyezzük meg jól: A tüdőbaj gyógyítható! Annál könnyebben és gyorsabban, minél hamarabb észrevesszük és minél gyorsabban fordulunk orvoshoz.
14. A tüdőbaj elleni küzdelemnek, már a házasságelőtti orvosi vizsgálattal kell kezdődnie. A tüdőbaj — bár sokan tévesen az ellenkezőjét hiszik — nem örökölhető. De a beteg anya egyetlen köhögésével megfertőzheti újszülött gyermekét.
15. Ezért kell rendszeresen megvizsgálni a terhes anyát is. Ha a tüdőbajos asszony betegségét idejében felfedezik és meggyógyítják, nyugodtan szülhet: gyermeke nem lesz tüdőbeteg.
16. A csecsemők védelmét szolgálja az úgynevezett BCG oltás. Ez az oltás olyan ártalmatlan védőanyagot tartalmaz, amely megbetegedést nem okoz, viszont felvértezi a gyermeket az esetleges későbbi fertőzés ellen. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a beoltott gyermekek közül hatszor kevesebb betegszik meg gümőkórban.
17. A tüdőbaj megelőzésének igen fontos eszköze az úgynevezett röntgen szűrővizsgálat. A szűrővizsgálat lényege: nem várjuk meg, míg a beteg, gyakran már elkésve orvoshoz megy, hanem a magukat egészségesnek érző embereket is rendszeres időközönként megvizsgáljuk. 1951. év első felében közel 1 millió személyen végeztek szűrővizsgálatot.

18. A röntgen-készülék segítségével átvilágítják a mellkast. Ez teljesen ártalmatlan. Láthatóvá válik a tüdő esetleges betegsége. Így a betegséget egészen kezdeti állapotban fedezhetjük fel, amikor a gyógyulás még sokkal könnyebb és biztosabb.
19. A tüdő röntgenképén a beteg tüdőszövet árnyékot ad. Fehér folt jelzi az esetleges lyuk helyét.
20. Iskolás gyermekek tüdőszűrő-vizsgálatra mennek a kőbányai tüdőgondozó intézetbe. Az iskolás gyermekek és a tanítók részére kötelező a tüdőszűrő-vizsgálat. A szűrővizsgálat eredményeként az egész országban 932 iskolás gyermek került gyógykezelésre és ezzel megakadályoztuk a tbc. továbbterjedését az iskolákban. Államunk féltő gonddal öröködik a jövő nemzedéke felett.
21. Ugyancsak kötelező a tüdőszűrő-vizsgálat az élelmiszer- és gyógyszeriparban dolgozóknál, hiszen a fertőzött élelmiszer vagy gyógyszer rengeteg ember egészségét veszélyeztetné.
22. Fokozottabban végezzük a tüdőszűrő-vizsgálatokat a bányászok és építőmunkások között. Általában különös gondot fordítunk azoknak a dolgozóknak a tüdejére, akik munkájuk közben poros levegőben kénytelenek tartózkodni. A tüdőbeteg gondozó intézetek tüdőorvosai az üzemekben a helyszínen végzik a vizsgálatokat.
23. Röntgenautók keresik fel a város és a falu dolgozóit. A röntgenautó, amelynek belseje röntgennel felszerelt orvosi rendelő, a legkisebb, legeldugottabb falvakba is eljut. Így lehetővé válik a tüdővizsgálat ott is, ahol nincs a közelben tüdőgondozó intézet.
24. A faluban már a reggeli órákban megkezdődött a tüdőszűrővizsgálat a röntgenautóban. Egyesek még húzódoznak a vizsgálatától, azt gondolják, hogy nekik „úgy sincs semmi bajuk”. Ez helytelen. A tüdőbaj a legravasabbul támadó, a legalattomosabban kezdődő betegség. A betegség kezdetén sokszor semmiféle panasa sincsen a betegnek.
25. A tüdőben tapasztalt legkisebb gyanús elváltozás esetén a röntgenorvos azonnal értesíti az illetékes lakóhelyéhez legközelebb eső tüdőgondozó intézetet.
26. Ennek a fiatal lánynak tüdő-röntgenjén gyanús foltot vettek észre a röntgenorvosok. Behívták a tüdőgondozó intézetbe és ott mégegyszer alaposan megvizsgálták. A szocialista egészségügy elve ez: inkább menjen tízezer egészséges ember feleslegesen vizsgálatra, minthogy egyetlen tüdőbeteg kezelés nélkül maradjon.

27. A tuberkulózisra gyanús embertől a tüdőgondozó intézetben váladékot vesznek. A váladékot üvegcsékbe helyezik.
28.és azokat ilyen ládákba csomagolva továbbítják.
29.a budapesti Országos Közegészségügyi Intézetbe. A központi Tbc. és Diagnosztikai Intézetben végzik el azokat a bakterológiai vizsgálatokat, melyek kimutatják, hogy a beteg fertőző-e?

A diagnosztikai Intézet laboratóriuma jelenleg naponta annyi vizsgálatot végez, amennyit a felszabadulás előtt kb. 1 év alatt végeztek. Így lehetővé tették, hogy az ország valamennyi tbc. gondozója ezt a korszerű vizsgálati módszert igénybe vehesse.

30. Az Országos Közegészségügyi Intézetben megvizsgálják a beküldött váladékot. A kutató-laboratóriumban a dolgozók szájkendővel védik magukat a fertőzés ellen.
31. A tüdővészt okozó tuberkulózis-bacillus a mikroszkóp alatt soktízezerszeres nagyításban láthatóvá válik. Ha a mikroszkópikus vizsgálat kimutatja, hogy a beteg váladékában gümőkóros bacillusok vannak, akkor a beteget újra behívják a tüdőgondozó intézetbe és rendszeres kezelés alá veszik.
32. A tüdőbaj gyógyításának legelterjedtebb módja a légmellkezelés, vagy töltés, amelyet minden Tüdőgondozó Intézet elvégezhet. Egy készülékkel levegőt visznek be a tüdőt borító mellhártya rekeszei közé. A ránehezedő levegő a tüdőt összenyomja, ezáltal a beteg tüdő pihen és gyógyulásnak indul. A tüdőtöltés nem veszélyes és nem is fájdalmas.
33. A budapesti Koltói Anna kórház ragyogóan tiszta műtője. Sebészeti beavatkozások száma a háborúelőtti kb. 250 műtétről, már 1950-ben évi 2.000-re emelkedett. Így ma már a betegek százainak és ezreinek gyógyulását lehet biztosítani, akik egyébként előrehaladott tüdőbetegségük miatt néhány éven belül elpusztulnának. Az ötéves tervben többmillió forint beruházással, korszerűen épült tüdősebészeti kórházakat létesítünk Budapesten és Debrecenben.
34. Operáció. A haladó tüdősebészet a súlyos betegek nagy részét is meg tudja menteni az életnek.
35. A tüdőgondozóba beosztott gondozónők — a rendelőkben végzett munkájukon kívül — felkeresik a betegek családját is. Megmagyarázzák a tüdőbaj fertőző betegség, igen könnyen terjed át egyik emberről a másikra. A gyermeket, ha csak egy mód van rá, el kell különíteni a betegtől. A gyerekek nagyon érzékenyek a fertőzéssel szemben. Ellenálló-

- képességük is kisebb, így a tüdővész a gyerekkorban a legveszélyesebb.
36. A gondozónő gondoskodik arról, hogy a beteg egész családját megvizsgálják a tüdőgondozó intézetben. Gondozónőink 1950-ben 160.500 családnál végeztek látogatást.
 37. Mátraházi Áll. Tüdőbetegszanatórium. A tüdőbetegek ha szükséges szanatóriumba kerülnek. A szanatóriumi kezelés a múltban csak a vagyonos osztályok kiváltsága volt.
 38. Ma a szabadsághegyi szanatórium a tüdőbetegek gyógyuló helye.
 39. Tüdőszanatórium lett a lengyeltóti kastély is.
 40. Tüdőbetegek gyógyulnak Festetics gróf volt mosdósi kastélyában is.
 41. Vida Jenő, a hírhedt „szénkirály” nyári palotája a síkvölgyi bányászok és parasztok gyógyulóhelye lett.
 42. Modernül berendezték a hegyfalui szanatóriumot is.
 43. A tüdőbaj gyógykezelésének legfőbb követelménye a pihenés. A kúpihent és megerősödött szervezet jobban meg tud küzdeni a fertőzéssel.
 44. Képünk a szabadsághegyi szanatórium ebédlőjét ábrázolja. A tüdőbetegnek jól kell táplálkoznia. Nem cél azonban, hogy elhízzék, mert nem növeli ellenállóképességét. Legjobb a vitaminokban gazdag táplálkozás. Egyszerre keveset, inkább gyakran kell enni.
 45. Tüdőbetegek sétája a mátraházi szanatórium gyönyörű kertjében. A tiszta erdei levegő sietteti a gyógyulást.
 46. Tüdőbajos csecsemő. A múltban biztosan elpusztult volna. A nép államának gondoskodása azonban mindent elkövet, hogy megmentse az életnek.
 47. Gyermekszanatórium a Szabadság-hegyen. Külön gyermekszanatóriumban gyógyítják a gümőkóros betegeket.
 48. Farkasgyepүн a nyilas Beregffy tábornok egykori főhadiszállását gyermekszanatóriummá alakította át a népi demokrácia.
 49. Szabadság-hegyi gyermekszanatóriumban az orvos egy tüdőbeteg kisgyermeket vizsgál. A tüdőbeteg gyermekek gyógyítása terén már eddig is nagy eredményeket értünk el. Az 1938-as átlaghoz viszonyítva a tuberkulótikus gyermekhalálozás 50%-kal csökkent.
 50. Szabadsághegyi gyermekszanatóriumban kis ágyakban gondos felügyelet mellett pihennek a kicsinyek.
 51. Pihenés után játék következik.

52. Tanítónő vezetésével tanulnak a szanatórium erkélyén a fiatalok. Gondoskodunk arról is, hogy a betegség ne hátráltassa a fiatalok tanulmányi előmenetelét.
53. Egy boldog anya örömmel viszi haza meggyógyult gyermekét a szanatóriumból.
54. Bővül a debreceni tüdőszanatórium. Az 5 éves tervben újabb hatalmas összeget, kb. 1 milliárd forintot fordítunk a dolgozók egészségvédelmére. Ebből a tüdőszanatóriumok fejlesztésére is jelentékeny összeg jut.
55. Új lakóházak, iskolák, bölcsődék, egészségházak tízezrei épülnek, amelyek mind erősebbé, egészségesebbé teszik népünket. A gümőkóros halálozást a múlthoz viszonyítva már eddig a felére csökkentettük.
56. A tüdőszűrő-vizsgálatoknak az ország egész lakosságára való kiterjesztésével elérjük, hogy a tüdőbaj megszűnik „népbetegség” lenni. Mindenkire szól a plakát felhívása: „Idejében a tüdőbaj is gyógyítható! Gyere a tüdőgondozóba a megelőző-ellenőrző orvosi vizsgálatra. Harcolj a tüdővész ellen!”

A „BESZÉLŐ KÉPEK” 1949., 1950., 1951. oktatási évadban megjelent előadászövegeinek és filmdiasorozatainak címjegyzéke:

SZABAD FÖLD TÉLI ESTÉK:

- A Nagy Októberi Szocialista forradalom (Sz.—1. sz.)
Képek a szovjet kolhozok életéből (Sz.—2. sz.)
Szovjetúnió, a béke őre (Sz.—3. sz.)
Sztálin élete (Sz.—4. sz.)
Moszkva felé tekint a világ (Sz.—5. sz.)
A szovjet falu kultúrélete (Sz.—6. sz.)
Felszabadult ország — felszabadult nép (Sz.—8. sz.)
Országos Mezőgazdasági kiállítás és Tenyészállatvásár
(Sz.—9. sz.)
Aratás a nagyszénási „Dózsa” termelőszövetkezetben
(Sz.—10. sz.)
Boldog jövőnk — ötéves tervünk (Sz.—11. sz.)
800 millió ember a békéért (Sz.—11. sz.)
A koreai nép harca a szabadságért (Sz.—13. sz.)
Második parasztküldöttségünk útja a Szovjetúnióban (Sz.—14. sz.)
Képek néphadseregünk életéből (Ez.—15. sz.)
Faekétől a traktorig (Sz.—16. sz.)
Hogyan él a péri „Micsurin” termelőcsoport parasztsága
(Sz. 17. sz.)
Hogyan él a kistormási „Dózsa” termelőszövetkezet parasztsága
(Sz.—18. sz.)
A gyapottermelés (Sz.—19. sz.)
Zöld futószalag (Sz.—20. sz.)
Sport: egészségvédelem (Sz.—21. sz.)
Tartsuk tisztán házunk táját (Sz.—22. sz.)
A legfontosabb növényápolási munkák (Sz.—23. sz.)
Látogatás a kiskirálysági „Ifjú Gárda” termelőszövetkezetben
(Sz.—24. sz.)
Bányász munka, szép mesterség (Sz.—25. sz.)
Erdőgazdaságunk (Sz.—26. sz.)
A talaj szerkezete és élete (Sz.—27. sz.)
A nép fiai a hadseregben (Sz.—28. sz.)

Képek a Szovjetúnióból:

Képek a Szovjetúnióból (Szu.—1. sz.)

Tavasz a kolhozban (Szu.—2. sz.)

Természettudományi:

A csillagos ég (T.—1. sz.)

Az állattenyésztés új útjai (T.—2. sz.)

Micsurin a természet nagy átalakítója (T.—3. sz.)

A növények élete (T.—4. sz.)

A világ, amelyben élünk (T.—5. sz.)

Az ember származása (T.—6. sz.)

Művészet:

A szovjet festőművészet (M.—1. sz.) (Színes üvegdiapozitív)

Mesék:

Mese az aranykakasról (M.—2. sz.)

A cár és a madár (M.—3. sz.)

Híradó:

Győr-Sopron, Hajdú-Bihar, Pest, Veszprém, Zalamegyei híradó
(H.—1. sz.)

Játék filmek:

Az ezred fia

Mr. Twiszter

Sztálingrádi csata I—II. rész.

Az ifjú gárda I—II. rész.

Aki a népnek vermet ás

Aktuális:

Május elseje a dolgozók harcos ünnepe (A.—1. sz.)

Magyarország felszabadulása (A.—2. sz.)

Nők harca a békéért (A.—3. sz.)

Ismerd meg hazádat!

Az aggteleki cseppkőbarlang (I.—1. sz.)

